

Aanvraag macrodoelmatigheid hoger onderwijs

volgens de Regeling macrodoelmatigheid opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023

Ad opleiding Sociaal Werk Duaal

16 december 2024

Aangevraagd door:

hogeschool Windesheim

Flevoland

16-12-2024

Deze aanvraag heeft betrekking op het voornemen van hogeschool Windesheim een duale variant van de opleiding Ad Sociaal Werk aan te bieden. Deze opleiding is in RIO geregistreerd onder ISAT-code 80140.

De aanvraag heeft betrekking op de duale variant van de opleiding.

Deze zal Windesheim aanbieden op de nevenvestiging in Almere.

Deze aanvraag is geschreven op basis van het "*Aanvraagformulier Macrodoelmatigheidstoets Nieuwe Opleiding*", versie 13 november 2023¹. De artikelen genoemd in deze aanvraag verwijzen naar de genoemde beleidsregel.

Bij deze aanvraag zijn documenten gebruikt ter onderbouwing van de gevraagde criteria. Naar documenten die openbaar online beschikbaar zijn, verwijst de aanvraag met een hyperlink. Documenten die niet openbaar online beschikbaar zijn, zijn als afzonderlijke bijlagen bij deze aanvraag opgenomen. Bijlage 1 geeft een overzicht van deze documenten.

¹ Zie [website CDHO](#).

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens Instelling.....	4
2	Basisgegevens Opleiding	5
3	Inhoud opleiding en onderwijsprogramma.....	6
3.1	Inhoud opleiding.....	6
3.2	Onderwijsprogramma.....	6
4	Doelgroep van de opleiding en nadere vooropleidingseisen	7
5	Beroeps-/arbeidsmarktprofiel afgestudeerden	8
6	Analyse verwant (toekomstig) aanbod (art.5 lid 4)	8
6.1	Vergelijking bestaand aanbod	8
6.2	Instroom sterk verwant aanbod.....	9
7	Geschatte instroom in de nieuwe opleiding	11
7.1	Kwantitatief onderzoek onder potentiële studenten.....	11
7.2	Instroomprognose.....	11
8	Onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte (art. 6 lid 1 sub a in samenhang met lid 2)	11
8.1	Interviews met werkgevers.....	12
8.2	Enquête onder werkgevers	12
8.3	Arbeidsmarktinstututen ROA en UWV	13
8.4	Overige bronnen	14
8.5	Maatschappelijke behoefte	16
8.6	Samenvattend	19
9	Noodzaak tot start nieuwe opleiding (art. 6 lid 1 sub b in samenhang met lid 3).....	19
9.1	Noodzakelijke aanvulling.....	19
9.2	Onmogelijk via het bestaande aanbod	20
9.3	Geen negatieve spreidingsgevolgen.....	20
10	Aansluiting instellingsprofiel (art. 6 lid 1 sub b in samenhang met lid 4).....	20
11	RIO- en ISCED-indeling.....	21
12	Afstemming (art. 4 lid 3)	21
	Bronnenlijst.....	22

1 Basisgegevens Instelling

Naam instelling(en)	Christelijke Hogeschool Windesheim
BRIN-code(s)	01VU
KvK-nummer(s)	53815033
Contactpersoon aanvraag	[REDACTED]
Contactpersoon CvB	[REDACTED] Christelijke Hogeschool Windesheim Postbus 10090 8000 GB Zwolle [REDACTED]

Plaats	Almere
Datum	8 januari 2025
Handtekening	[REDACTED]

2 Basisgegevens Opleiding

Kenmerk aankondiging	A23-006
Naam	Sociaal Werk
Internationale naam	n.v.t.
Oriëntatie	hbo
Niveau	Ad (Associate degree), EQF 5/ NLQF 5
Vorm	Duaal
Gemeente(n) waar de opleiding wordt gevestigd	Almere
Taal	Nederlands
Studielast	120 EC
Studieduur	2 jaar
Beroepsvereisten	Geen aanvullende eisen
Capaciteitsbeperking	Geen
Beoogde startdatum	01-9-2025
ISAT-code (indien bekend)	80140
RIO-(sub)onderdeel ²	n.v.t.
ISCED-rubriek (optioneel)	92303

² Voorheen Croho

3 Inhoud opleiding en onderwijsprogramma

Hogeschool Windesheim Almere is voornemens de Ad Sociaal Werk in duale vorm aan te bieden. Uniek aan deze duale opleidingsvorm is dat studenten werken en leren kunnen combineren én hierbij een grote mate van structuur en begeleiding krijgen.

Windesheim Almere (hierna: WA) biedt reeds de Ad Sociaal Werk in deeltijd aan. Deze opleiding richt zich op de doelgroep werkenden en vergt een grote mate van zelfstandigheid en discipline van studenten. WA signaleert dat deze deeltijdopleiding Ad Sociaal Werk minder geschikt is voor doorstromende mbo'ers die werken en leren willen (of moeten) combineren, maar hierbij behoefte hebben aan een grote mate van structuur en begeleiding.

Met het voornemen om een duale variant van de Ad Sociaal Werk toe te voegen aan haar opleidingsaanbod, beoogt WA ook voor doorstromende mbo'ers een passende opleiding aan te bieden. Gezien de grote tekorten in het sociaal werk (zie ook hoofdstuk 8) is het van belang om aan te sluiten op de behoefte van deze doelgroep, daarmee de instroom in de Ad's Sociaal Werk te verhogen en het tekort aan sociaal werkers te verminderen. Daarnaast sluit het voornemen aan bij het streven naar flexibel onderwijs, dat past bij de behoeften van studenten (zie ook hoofdstuk 8 en 9).

3.1 Inhoud opleiding

De tweejarige duale Ad Sociaal Werk van WA leidt op tot sociaal werker op niveau 5 binnen het werkveld van zorg, welzijn en gezondheid, conform het landelijk opleidingsprofiel Ad Sociaal Werk³.

De opleiding leidt studenten op tot samenwerkingsgerichte professionals die met cliënten de focus weten te verleggen van ziekte en beperking naar eigen regie en het zoeken naar mogelijkheden en herstel.

De opleiding behandelt problematieken op het snijvlak van welzijn en gezondheid, zowel op individueel niveau als op groepsniveau. Studenten leren om breed inzetbaar te zijn en met verschillende doelgroepen om te kunnen gaan. Daarnaast leren studenten dat bij het handelen het bevorderen van het welzijn en de gezondheid van mensen centraal staat. Maatschappelijke participatie en herstel of behoud van identiteit zijn daarbij uitgangspunten, evenals het bevorderen van inclusie en daarmee het voorkomen van kansenongelijkheid.

De opleiding brengt studenten zowel theoretische als praktische kennis bij, en geeft ook persoonlijke ervaringen een volwaardige plaats. De student leert om na te denken over ethische vraagstukken, te reflecteren op het eigen handelen en beslissingen te nemen op basis van professioneel inzicht. De opleiding leidt studenten op tot specialisten in cliëntcontact, die zich tegelijkertijd ook verhouden tot de context van het brede sociaal werk. De opleiding brengt studenten een onderzoekende en reflectieve houding aan waarmee zij een bijdrage kunnen leveren aan de bevordering van kwaliteit van leven, sociale cohesie en sociale inclusie.

3.2 Onderwijsprogramma

De beoogde opleiding bestaat uit vier modules van elk 30 EC. De inhoud van iedere module komt overeen met taakgebieden die herkenbaar zijn voor het werkveld. Studenten krijgen een programma van leeractiviteiten aangeboden. Met deze leeractiviteiten worden studenten ondersteund om zich te bekwamen als professional en tonen zij via een toetsprogramma de leeruitkomsten aan. Zie onderstaande tabel 1 voor een overzicht van de modules en bijbehorende leeruitkomsten.

³ [Landelijk opleidingsprofiel Ad Sociaal Werk \(vereniginghogescholen.nl\)](http://Landelijk_opleidingsprofiel_Ad_Sociaal_Werk_(vereniginghogescholen.nl))

Tabel 1 - Overzicht programma van de duale Ad Sociaal Werk

Module (taakgebied)	Leeruitkomsten	EC
1. Van contactleggen tot en met verwijzen	1.1 Contactleggen en inventariseren	10
	1.2 Analyseren	10
	1.3 Komen tot een oplossingsrichting	10
2. Begeleiden van mensen en het bieden van netwerkgerichte zorg	2.1 Tot een plan komen	10
	2.2 Begeleiden van mensen en bieden van netwerkgerichte zorg	20
3. Signaleren en preventief werken binnen de maatschappelijke context	3.1 Signaleren en preventief werken binnen de maatschappelijke context	15
	3.2 Preventieve interventie ontwerpen, uitvoeren en verantwoorden	15
4. Werken aan innovatieve oplossingen bij de aanpak van sociale ondersteuningsvragen binnen Sociaal Werk	4.1 Innovatieve aanpak van sociale ondersteuningsvragen binnen sociaal werk in de zorg a. Onderzoek doen naar een complex vraagstuk op het gebied van sociaal werk in de zorg b. Samen met belanghebbenden komen tot een innovatieve oplossing	20
	4.2 Professionele reflectie en profilering	10
	Totaal	120

De combinatie leren-werken met daarbij een relatief grote mate van begeleiding en sturing onderscheidt de duale variant van de deeltijdvariant Ad Sociaal Werk. De duale vorm biedt twee dagen in de week leeractiviteiten aan. Vanuit een leergemeenschap van studenten is er onder begeleiding van een docent aandacht voor het leren leren, reflecteren en professionalisering. In de leergemeenschap is ruimte voor formatief handelen waardoor de studenten en docenten zicht krijgen op de ontwikkeling van de student. In de duale variant is hier meer ruimte voor ten opzichte van de deeltijd, hetgeen passender is voor doorstromende mbo'ers (zie ook hoofdstuk 4, doelgroep van de opleiding).

Voor de duale opleiding is een relevante werkplek nodig. De student is zelf verantwoordelijk voor het regelen van deze plek. De werkplek kan een betaalde werkplek zijn, maar ook een onbetaalde werkplek.

Figuur 1 toont hoe de duale variant zich positioneert ten opzichte van de deeltijd- en voltijdvariant.

Figuur 1: Positionering duale Ad Sociaal Werk

4 Doelgroep van de opleiding en nadere vooropleidingseisen

De duale Ad Sociaal Werk richt zich op doorstromers met een mbo-4-diploma. De duale vorm past goed bij doorstromers vanuit het mbo die leren en werken willen combineren. Doorstromers uit het mbo zijn doorgaans jonger dan werkenden (de beoogde doelgroep van de deeltijdvariant) en hebben baat bij meer

sturing en begeleiding dan de deeltijdopleiding biedt (zie figuur 1). Studenten die ervoor kiezen om na het mbo door te studeren hebben vaak al een relevante werkplek en willen of moeten zich verder bekwalen op hbo niveau. Een duale Ad Sociaal Werk geeft de student de gelegenheid om op de eigen leerwerkplek zich verder te ontwikkelen.

Daarnaast is de beoogde opleiding ook toegankelijk voor havisten/vwo'ers, werkende mbo-4-professionals of studenten die voortijdig de bachelor Social Work hebben afgebroken en behoefte hebben aan een combinatie leren-werken met relatief veel begeleiding.

5 Beroeps-/arbeidsmarktprofiel afgestudeerden

Afgestudeerden van de duale Ad Sociaal Werk zijn breed opgeleid, de inhoud richt zich op diverse functies binnen de sector Zorg en Welzijn (bijvoorbeeld de sectoren gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, ouderenzorg en welzijn). De functienamen zijn divers en niet voorbehouden aan een specifiek opleidings- of handelingsniveau. De functies worden zowel residentieel als ambulante uitgeoefend. Voorbeelden van mogelijke functies zijn:

- Persoonlijk begeleider plus +
- Begeleider RIBW (Regionale Instelling voor Beschermende Woonvormen)
- Traject begeleider, Begeleider gehandicaptenzorg C
- Teamcoördinator/teamleider
- Ambulant woonbegeleider
- Persoonlijk begeleider intensieve begeleiding
- Ouderenadviseur
- Medewerker sociaal wijkteam

Kenmerkend voor de Ad-opgeleide Sociaal Werker is de combinatie van de praktijk en theorie: de Ad sociaal werker kan zowel overstijgend kijken en handelen als praktisch aan het werk in het directe contact met cliënten.

6 Analyse verwant (toekomstig) aanbod (art.5 lid 4)

6.1 Vergelijking bestaand aanbod

Bij het selecteren van overeenkomstige opleidingen hanteren we de criteria van de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs 2023. Voor de duale Ad Sociaal Werk van WA achten we de volgende Ad-opleidingen sterk verwant:

- **Sociaal Werk (duaal)** van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Hogeschool van Amsterdam en de Haagse Hogeschool.
- **Sociaal Werk in de Zorg (duaal)** van Christelijke Hogeschool Ede (Ede en Dordrecht), Christelijke Hogeschool Windesheim (Zwolle).
- **Health and Social Work (duaal)** van HZ University of Applied Sciences (Vlissingen).
- **Social Work / Sociaal Werk (voltijd)** van Hogeschool Rotterdam en Hogeschool Saxion.
- **Sociaal Werk in de Zorg (voltijd)** van Christelijke Hogeschool Windesheim (Zwolle).
- **Health & Social Work (voltijd)** van Avans Hogeschool (Den Bosch), Hogeschool Utrecht (Amersfoort) en HZ University of Applied Sciences (Roosendaal).
- **Service, Welzijn en Zorg (voltijd)** van NHL Stenden (Emmen en Leeuwarden).

Onderstaande deeltijdopleidingen achten we daarnaast *deels verwant* aan de duale Ad Sociaal Werk:

- **Social Work / Sociaal Werk (deeltijd)** van Avans Hogeschool (Breda en Den Bosch), Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Hogeschool Rotterdam, Hogeschool van Amsterdam en Hogeschool Inholland (Alkmaar en Haarlem), en de Haagse Hogeschool.⁴
- **Sociaal Werk in de Zorg (deeltijd)** van Christelijke Hogeschool Windesheim (Zwolle en Almere), Christelijke Hogeschool Ede (Ede en Dordrecht), Hanzehogeschool Groningen en Hogeschool Saxion.

⁴ De aanvragen voor bekostiging van de Ad Sociaal Werk van Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool Inholland en de Haagse Hogeschool zijn in 2023 goedgekeurd. Er zijn nog geen instroomcijfers bekend van deze opleidingen.

- **Health & Social Work (deeltijd)** van Hogeschool Utrecht (Amersfoort) en HZ University of Applied Sciences (Roosendaal).
- **Service, Welzijn en Zorg (deeltijd)** van NHL Stenden (Emmen en Leeuwarden).

Ten tijde van het schrijven van dit aanvraagdossier is de naam van de bestaande deeltijdvariant Ad Sociaal Werk in de Zorg van WA veranderd naar Ad Sociaal Werk, conform de gemaakte afspraken vanuit het Landelijk Overleg. De bovengenoemde Ad's Social Work, Sociaal Werk in de Zorg, Health and Social Work en Service, Welzijn en Zorg zijn of worden tevens gewijzigd naar Ad Sociaal Werk. Deze opleidingen zijn allen aangesloten bij het landelijk opleidingsprofiel Ad Sociaal Werk.

De inhoud van de Ad Sociaal Werk-opleidingen komen grotendeels overeen. Wel zijn er verschillen in de regionale vraagstukken waar hogescholen op inspelen en zijn er accentverschillen. Eigen accenten beperken zich tot maximaal een derde van de inhoud. De Ad Health & Social Work van Hogeschool Utrecht locatie Amersfoort (vanaf 2025 Ad Sociaal Werk: Preventie in Gezondheid en Welzijn) kent bijvoorbeeld een focus op preventie en sociale gezondheid en leidt op tot functies als gezondheidsbevorderaar.

De instroomdoelgroep van de deeltijdopleidingen verschilt van de duale Ad Sociaal Werk van WA, omdat de primaire doelgroep volwassenen zijn die zich willen opscholen. Bij de duale variant zijn jonge doorstromers vanuit mbo-4 de primaire doelgroep. Op basis van een verschil in vorm en instroomdoelgroep achten we de deeltijdsvarianten deels verwant.

Binnen het verzorgingsgebied⁵ is de deeltijdvariant van de Ad Sociaal Werk van WA de enige verwante opleiding. We verwachten weinig concurrentie doordat de instroomdoelgroepen verschillen.

6.2 Instroom sterk verwant aanbod

In deze paragraaf presenteren we de instroomaantallen van de sterk verwante opleidingen aan de hand van de open onderwijsdata van DUO (peildatum 1 oktober 2023, gepubliceerd op 29 februari 2024).⁶

Onderstaande tabel toont een overzicht van de instroom van studenten van de momenteel aangeboden sterk verwante opleidingen. Zowel bij de sterk verwante duale als voltijdvarianten zien we een sterke toename in de instroom. In tabel 2 zien we dat de instroom in de duale varianten is gestegen van 136 in 2019 tot 330 in 2023.

⁵ Tot het verzorgingsgebied van WA behoren de arbeidsmarktregio's Flevoland, 't Gooi en Vechtstreek en Stedendriehoek en Noordwest Veluwe.

⁶ [Inschrijvingen eerstejaars hbo - Hoger onderwijs - DUO Open Onderwijsdata](#)

Tabel 2 - Eerstejaars inschrijvingen sterk verwante (duale en voltijd) opleidingen (DUO, 2024)

Opleiding (duaal of voltijd)	Instelling (locatie)	In regio?	2019		2020		2021		2022		2023		
			Du	Vt	Du	Vt	Du	Vt	Du	Vt	Du	Vt	
Ad Sociaal Werk	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (Nijmegen)	Nee	6*		47		57		85		102		
Ad Sociaal Werk in de Zorg	Christelijke Hogeschool Windesheim (Zwolle)	Nee	15*	59	22*	109	34	74	19	99	38	108	
	Christelijke Hogeschool Ede (Ede)	Nee	55		64		57		88		82		
	Christelijke Hogeschool Ede (Dordrecht)	Nee	60		51		62		85		95		
Ad Health & Social Work	HZ University of Applied Sciences (Vlissingen)	Nee	-		-		3*		6*		3*		
	HZ University of Applied Sciences (Roosendaal)	Nee	-	49	-	72	-	72	-	84	10*	78	
	Avans Hogeschool (Den Bosch)	Nee		58		91		110		127		199	
	Hogeschool Utrecht (Amersfoort)	Nee		-		-		33		47		53	
Ad Service, Welzijn en Zorg	NHL Stenden (Emmen)	Nee		14*		18*		17*		13*		16	
	NHL Stenden (Leeuwarden)	Nee		-		30		34		43		31	
Ad Social Work	Hogeschool Rotterdam	Nee		-		-		-		-		206	
Totaal (duaal of voltijd)				136	180	184	320	213	340	283	413	330	691

* In DUO zijn instroomaantallen tussen de 0 en 5 aangeduid als <5. Om tot een benadering van deze aantallen te komen, is het gemiddelde genomen, zijnde 3.

Tabel 3 - Eerstejaars inschrijvingen deels verwante (deeltijd) opleidingen (DUO, 2024)

Opleiding (deeltijd)	Instelling (locatie)	In regio?	2019		2020		2021		2022		2023	
			Dt		Dt		Dt		Dt		Dt	
Ad Sociaal Werk	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (Nijmegen)	Nee	115		131		126		148		154	
Ad Sociaal Werk in de Zorg	Christelijke Hogeschool Windesheim (Almere)	Ja	38		25*		40		32		29	
	Christelijke Hogeschool Windesheim (Zwolle)	Nee	159		136		151		126		162	
	Hanzehogeschool Groningen (Groningen)	Nee	-		26		24		18		38	
	Saxion Hogeschool (Enschede)	Nee	-		8*		25		59		66	
Ad Health & Social Work	Hogeschool Utrecht (Amersfoort)	Nee	-		-		-		30		29	
	HZ University of Applied Sciences (Vlissingen)	Nee	-		-		22		30		25	
Ad Service, Welzijn en Zorg	NHL Stenden (Emmen)	Nee	11		11*		17		14*		11	
	NHL Stenden (Leeuwarden)	Nee	22		15		27*		27		16	
Ad Social Work	Avans Hogeschool (Breda)	Nee	82		77		94		83		87	
	Avans Hogeschool (Den Bosch)	Nee	70		77		85		65		95	
	Hogeschool Rotterdam (Rotterdam)	Nee	-		-		-		-		86	
Totaal (deeltijd)				497		506		611		632		798

* In DUO zijn instroomaantallen tussen de 0 en 5 aangeduid als <5. Om tot een benadering van deze aantallen te komen, is het gemiddelde genomen, zijnde 3.

In tabel 3 zien we daarnaast de instroom in de deels verwante opleidingen. Ook bij de verwante deeltijdopleidingen zien we een sterke toename in de instroom: de instroom in de deeltijdvarianten is gestegen van 497 in 2019 tot 798 in 2023.

De instroomcijfers in tabel 2 en 3 wijzen op een groeiende behoefte onder studenten aan zowel de Ad Sociaal Werk in het algemeen, als aan de duale variant van de Ad Sociaal Werk.

7 Geschatte instroom in de nieuwe opleiding

We schatten de instroom van de nieuwe opleiding op basis van een kwantitatief onderzoek onder potentiële studenten uitgevoerd door onderzoeksbureau Lexnova (bijlage 1; zie paragraaf 1.2 voor methodebeschrijving en peildatum).

7.1 Kwantitatief onderzoek onder potentiële studenten

Lexnova heeft met een enquête een instroomonderzoek uitgevoerd onder 37 respondenten (zie bijlage 1 en 2). Deze groep respondenten bestaat uit tweede en derdejaars mbo-4-studenten die een opleiding volgen in de richting van 1) zorg en welzijn en 2) sport en 3) veiligheid (deze sectoren worden allen door ROC van Flevoland aangeboden) en woonachtig zijn in het verzorgingsgebied van WA.

In totaal geven 5 van de 37 respondenten (14%) aan zeker geïnteresseerd te zijn in deelname aan de Ad Sociaal Werk aan WA. Daarnaast geven 17 respondenten (46%) aan mogelijk geïnteresseerd te zijn. Van de 22 respondenten die (mogelijk) geïnteresseerd zijn in de opleiding, hebben 8 (36%) een voorkeur voor de duale vorm en 2 (9%) een voorkeur voor de deeltijdsvorm. De overige 55% van de respondenten weet het niet (41%) of heeft geen voorkeur (14%).

Op basis van de enquêteresultaten is een extrapolatie gemaakt van de resultaten van de doelgroep mbo-4-studenten (zie hoofdstuk 6 van bijlage 1). Op grond van deze extrapolatie wordt verwacht dat jaarlijks gemiddeld 78 mbo-4-studenten instromen in de Ad Sociaal Werk van WA (minimaal 18 tot maximaal 138). Hierbij stromen gemiddeld 28 studenten in de duale Ad Sociaal Werk (minimaal 6 tot maximaal 50). Daarnaast is de verwachting dat een deel van de studenten die geen voorkeur heeft voor deeltijd of duaal of dit nog niet weet (gemiddeld 44; minimaal 11 tot maximaal 78 studenten), instroomt in de duale Ad Sociaal Werk van WA.

7.2 Instroomprognose

Uit het instroomonderzoek (zie paragraaf 7.1) en bestaande data van DUO (zie paragraaf 6.2) komen de volgende belangrijkste resultaten naar voren:

- Een jaarlijks te verwachten instroom uit de doelgroep potentiële mbo-4-studenten die een opleiding volgen in de richting van 1) zorg en welzijn en 2) sport en 3) veiligheid en een voorkeur hebben voor de duale variant van gemiddeld **28** studenten;
- Een additionele instroom uit een gedeelte van de **44** potentiële mbo-4-studenten (die een opleiding volgen in de richting van 1) zorg en welzijn en 2) sport en 3) veiligheid) die geen voorkeur hebben voor deeltijd/duaal of dit nog niet weten;
- Een sterke stijging in de instroom in het sterk verwante opleidingsaanbod.

Gezien deze uitkomsten verwachten we dat de duale Ad Sociaal Werk van Windesheim Almere in potentie een jaarlijkse instroom van 30-40 studenten heeft.

8 Onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte (art. 6 lid 1 sub a in samenhang met lid 2)

De duale opleiding Ad Sociaal Werk sluit aan op een substantiële en groeiende arbeidsmarktbehoefte. De arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden onderbouwen we ten eerste aan de hand van werkgeversonderzoeken: interviews met potentiële werkgevers (bijlage 3; zie paragraaf 1.3 voor methodebeschrijving en peildatum) en kwantitatief onderzoek onder potentiële werkgevers (bijlage 4; zie paragraaf 1.2 voor methodebeschrijving en peildatum). Daarnaast onderbouwen we de arbeidsmarktbehoefte aan gegevens van arbeidsmarktinstututen ROA en UWV, overige bronnen die een (kwantitatieve) arbeidsmarktbehoefte aantonen en bronnen die een maatschappelijke behoefte aantonen.

8.1 Interviews met werkgevers

Lexnova heeft twaalf interviews gehouden met dertien potentiële regionale werkgevers⁷ voor gediplomeerden van de duale Ad Sociaal Werk (zie bijlage 3 en 5). De geïnterviewde werkgevers hebben zicht op de ontwikkelingen in het vakgebied waar sociaal werk onder valt en op het personeelsbeleid van de eigen organisatie.

Uit de interviews komt naar voren dat het werkveld enthousiast is over het voornemen van WA om de opleiding in duale vorm aan te bieden. De meerderheid van de werkgevers geeft aan positief naar de opleiding te kijken. De vier modules worden goed ontvangen en zouden volgens de geïnterviewde werkgevers als sterke basis kunnen dienen voor afgestudeerden wanneer zij aan het werk gaan.

De geïnterviewde werkgevers zijn overwegend positief over het perspectief van afgestudeerden van de beoogde opleiding op de arbeidsmarkt. Ze benadrukken de krapte op de arbeidsmarkt en verwachten dat dit de komende jaren zal aanhouden. De verwachting is dat veel organisaties groeien en willen uitbreiden. Almere is, volgens een van geïnterviewde werkgevers, als groeigemeente geen uitzondering. De vergrijzde zorgsector is daarnaast toe aan jonger personeel. Binnen de eigen organisatie zien de meeste werkgevers ook kansen voor afgestudeerden van de beoogde opleiding: acht werkgevers stellen dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding (zeker) kunnen solliciteren, één werkgever spreekt over baangarantie. Verder stellen vier geïnterviewde werkgevers dat als afgestudeerden aan voorwaarden voldoen (bijvoorbeeld de juiste registraties of juiste specialisatie hebben) hen een plek zou worden aangeboden. Conservatief geteld hebben de geïnterviewde werkgevers een jaarlijkse behoefte aan 35 nieuwe medewerkers met een afgeronde Ad Sociaal Werk.

Duale variant

Voor de beoogde opleiding is het van belang dat er duale stageplekken binnen organisaties beschikbaar zijn. Acht van de dertien werkgevers geven aan hierin te kunnen voorzien, waarvan één (een grotere organisatie) het getal van jaarlijks twintig noemt, met min of meer baangarantie na afloop. Twee werkgevers geven aan dat de beschikbaarheid afhankelijk is van de hoogte van een eventuele vergoeding aan studenten. Conservatief geteld geven de geïnterviewde werkgevers aan 23 tot 25 duale stageplekken per jaar aan te kunnen bieden.

Met de duale vorm heeft niet iedereen ervaring en de meningen erover zijn verdeeld. De meeste werkgevers zijn enthousiast over het aannemen van nieuwe stagiaires, maar voor enkele werkgevers kan de financiering van duale stageplekken een obstakel vormen. Het is niet duidelijk of deze werkgevers op de hoogte zijn van de gunstiger financieringsmogelijkheden van een duale variant ten opzichte van deeltijd. Eén respondent, die dit wel was, noemde de mogelijkheid van studiefinanciering een extra voordeel voor de duale route. Eén respondent ziet de duale variant als ideaal voor zijinstromers, die cruciaal zijn voor de sector wegens de personeelskrapte.

8.2 Enquête onder werkgevers

Lexnova heeft daarnaast een kwantitatief arbeidsmarktonderzoek uitgevoerd, bestaande uit een enquête ingevuld door 65 werkgevers van afzonderlijke organisaties die opereren op het gebied van sociaal werk en zorg in de regio van Windesheim Almere (zie bijlage 4 en 6). De werkgevers hebben een leidinggevende functie en/of spelen een rol bij het aannemen en/of bijscholen van medewerkers. De resultaten zijn ondubbeld (zie ook bijlage 4, paragraaf 1.2). Zo zijn onder andere respondenten (van dezelfde organisatie) die zowel aan het interview als de enquête hebben deelgenomen, uit de respons van de enquête gehaald.

Uit de enquête volgt dat 76% van de werkgevers de opleiding (zeer) aansprekend vindt. Werkgevers hechten veel waarde aan de begeleiding en ondersteuning en de focus op de combinatie van werken en leren die de duale variant mogelijk maakt. Van de werkgevers geeft 69% aan '*werken en leren met elkaar*

⁷ Bij één interview waren twee personen van de betreffende organisatie aanwezig.

combineren, dus tijdens de opleiding al inzetbaar' belangrijk te vinden. Daarnaast verwachten de responderende werkgevers dat studenten de opleiding vaker zullen afmaken door de duale vorm.

Ruim de helft van de werkgevers stemt in met de stelling 'In mijn werkveld is er behoefte aan medewerkers die de Ad Sociaal Werk van Windesheim hebben gevolgd (57%). In totaal geeft iets minder dan de helft van de werkgevers aan binnen nu en twee jaar behoefte te hebben aan nieuwe medewerkers in loondienst met een (afgeronde) Ad-opleiding Sociaal Werk (45%, n=29). Voor 34% geldt dat zij niet weten of er in de komende twee jaar behoefte is aan deze nieuwe medewerkers (n=22). De behoefte aan nieuwe medewerkers met een Ad Sociaal Werk bedraagt jaarlijks minimaal 51 tot maximaal 118 nieuwe medewerkers.

Leerplekken

Naast de behoefte van werkgevers aan het aannemen van nieuwe medewerkers, is het voor WA van belang of organisaties ruimte bieden voor leerwerkplekken en/of stageplaatsen. Werkgevers zijn daarom gevraagd of zij binnen de organisatie binnen nu en twee jaar ruimte hebben voor studenten van de duale Ad Sociaal Werk door hen een leerwerkplek en/of stageplaats aan te bieden. Zo'n 49% van de werkgevers geeft aan hier ruimte voor te hebben (n=32). Voor 29% geldt dat zij niet weten of zij hier ruimte voor hebben (n=19). De totale ruimte bedraagt jaarlijks minimaal 37 tot maximaal 69 leerwerkplekken.

8.3 Arbeidsmarktinstututen ROA en UWV

ROA AIS – Prognoses naar opleidingstype

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) maakt periodiek landelijke arbeidsmarktprognoses voor opleidingstypes.⁸ Voor de Ad Sociaal Werk achten we de volgende opleidingstypen relevant op basis van vergelijkbare opleidingen die onder deze classificaties vallen: bachelor maatschappelijk werk (onder dit opleidingstype vallen Ad Sociaal Werk, Ad Social Work en Ad Sociaal Werk in de Zorg), de bachelor sociaal pedagogisch werk (onder dit opleidingstype valt Ad Service, Welzijn en Zorg) en de bachelor verpleeg- en verloskunde (onder dit opleidingstype valt Ad Health & Social Work)..

ROA voorziet *geen* knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening tot 2028 voor het opleidingstype bachelor maatschappelijk werk (zie tabel 4). Het ROA typeert de vooruitzichten in 2028 van afgestudeerden van het opleidingstype sociaal pedagogisch werk als *goed* en voorziet *grote* knelpunten in de personeelsvoorziening in 2028. ROA typeert de vooruitzichten als *redelijk* voor afgestudeerden van het opleidingstype bachelor verpleeg- en verloskunde.

Tabel 4 – Arbeidsprognoses relevante opleidingstypen tot 2028 (ROA, 2024)

Opleidingstype	Verwachte baanopeningen	Verwachte instroom van schoolverlaters	ITKP ⁹ (typering)	ITA ¹⁰ (typering)
Bachelor maatschappelijk werk	12.900	41.900	1,19 (geen)	1,16 (slecht)
Bachelor sociaal pedagogisch werk	10.000	2.400	0,93 (groot)	0,9 (goed)
Bachelor verpleeg- en verloskunde	24.500	30.500	1,05 (enige)	1,05 (redelijk)

UWV - Spanningsindicatoren

De spanningsindicator van het UWV toont de verhouding tussen vraag en aanbod in beroepsgroepen.¹¹ Een spanningswaarde van 2 houdt in dat er tweemaal zoveel openstaande vacatures zijn als kortdurend werkzoekenden. Onderstaande tabel toont de landelijke spanningswaarden voor de relevante beroepsgroepen maatschappelijk werkers en sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders. Voor beide beroepsgroepen geldt dat het UWV de landelijke verhouding tussen vraag en aanbod als krap typeert.

⁸ roastatistics.shinyapps.io/AIStot2028/

⁹ ITKP: Indicator Toekomstige Knelpunten Personeelsvoorziening

¹⁰ ITA: Indicator Toekomstige Arbeidsmarktsituatie

¹¹ [Dashboard Spanningsindicator \(werk.nl\)](#)

Tabel 5 – Spanningsindicatoren relevante beroepsgroepen (UWV, 2024)

BRC-groep	Q1-2023	Q2-2023	Q3-2023	Q4-2023	Q1-2024	Q2-2024
Maatschappelijk werkers	2,36 (krap)	2,69 (krap)	2,58 (krap)	2,53 (krap)	3,12 (krap)	3,20 (krap)
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	3,77 (krap)	3,83 (krap)	3,63 (krap)	3,51 (krap)	2,81 (krap)	3,49 (krap)

UWV - Sociaal werk, Jeugdzorg en Kinderopvang in beeld 2022

UWV publiceert periodiek arbeidsmarktanalyses van de sector sociaal werk, jeugdzorg en kinderopvang (SJK). De meest recente publicatie stamt van november 2022.¹² De deelsector sociaal werk is relevant voor afgestudeerden van de voorgenomen Ad Sociaal Werk. Het aantal openstaande vacatures in de deelsector sociaal werk vertoont sinds 2019 een stijgende tendens. Ook in 2022 is het aantal vacatures stijgend. Tegelijkertijd daalt het aantal WW'ers (zie ook bijlage 7, paragraaf 3.1.3).

In haar arbeidsmarktanalyse van 2022 noemt UWV tevens initiatieven en strategieën om de huidige en geprognosticeerde personeelstekorten in de sector SJK het hoofd te bieden. Deze strategieën deelt UWV als volgt in: nieuw talent aanboren, anders organiseren en boeien en binden (pp. 7-8).

8.4 Overige bronnen

In deze paragraaf onderbouwen we met kwantitatieve bronnen dat er (groeierende) vraag is naar sociaal werkers. Dit doen we zowel in het algemeen, als gericht op Ad-opgeleide sociaal werkers die meer complexe taken op zich kunnen nemen.¹³ Doordat de Ad-opgeleide sociaal werker zowel overstijgend kan kijken en handelen, als praktisch aan het werk kan in het directe contact met cliënten, kunnen zij beter inspelen op de toename in complexiteit van de vraagstukken waar sociaal werkers mee te maken krijgen. In paragraaf 8.5. onderbouwen we verder waarom deze groeiende arbeidsmarkt vraag het belang van het introduceren van de duale Ad Sociaal Werk aan WA onderstreept.

Sociaal Werk Werkt - Arbeidsmarktpeiling sociaal werk 2023

Sociaal Werk Werkt is de samenwerking van werkgeversorganisatie Sociaal Werk Nederland en de werknemersorganisaties FNV Zorg & Welzijn en CNV Zorg & Welzijn. Sociaal Werk Werkt doet periodiek online arbeidsmarktonderzoek. In dit onderzoek worden sociaalwerkorganisaties gevraagd naar de verwachtingen over sociale vraagstukken, de hoeveelheid werk, financiering, benodigde menskracht, competenties en kansen. De meest recente arbeidsmarktpeiling dateert van 2024.¹⁴

In het arbeidsmarktonderzoek van Sociaal Werk Werkt zijn de deelnemende sociaalwerkorganisaties gevraagd naar hun toekomstverwachtingen. De helft van de sociaalwerkorganisaties verwacht de komende 12 maanden een toename van de benodigde menskracht. Zo geeft 50% aan dat zij verwachten dat meer menskracht nodig is, terwijl 46% denkt dat er ongeveer evenveel menskracht nodig is (p.5).

Tevens zijn de organisaties gevraagd naar de ontwikkeling van de sociale vraagstukken in de gemeente(n) waar zij actief zijn. Meer dan de helft van de organisaties (70%) verwacht dat de omvang van sociale vraagstukken toeneemt. Dit zijn relatief meer organisaties dan in 2022 (59%) en 2023 (61%) (p.17).

Naast de omvang van sociale vraagstukken zijn de organisaties gevraagd naar de ontwikkeling van de complexiteit van sociale vraagstukken. Ruim twee derde (74%) van de organisaties verwacht dat de complexiteit van de vraagstukken toeneemt (p.18). Dit zijn meer organisaties dan in 2022 (68%) en 2023 (72%).

Movisie - De stand van het sociaal werk in Nederland

¹² [Sociaal werk, Jeugdzorg en Kinderopvang in beeld](#)

¹³ [Landelijk opleidingsprofiel Ad Sociaal Werk \(vereniginghogescholen.nl\)](#)

¹⁴ [Arbeidsmarktpeiling-2024-sociaal-werk-verwachtingen.pdf \(sociaalwerk-werkt.nl\)](#)

Movisie heeft in opdracht van het ministerie van VWS een raadpleging gedaan in de sector sociaal werk (2021).¹⁵ Deelgenomen hebben in totaal 661 professionals binnen het sociaal domein, de jeugdzorg en -hulp, welzijn, de maatschappelijke dienstverlening maar ook daarbuiten zoals in de (gezondheids)zorg, de sport en het bedrijfsleven. Deze raadpleging gaat onder andere in op de veranderingen die sociaal werkers in hun werkzaamheden ervaren.

In de raadpleging benoemen sociaal werkers dat de zaken die zij tegenkomen complexer zijn geworden (p. 26). Werkzaamheden op het gebied van psychische gezondheid, sociaal netwerk, wonen en leefbaarheid, financiën en huiselijke relaties nemen toe. De recente coronacrisis zou een van de factoren zijn waarom sociale problematiek in de maatschappij complexer is geworden. Andere sociaal werkers benoemen dat dit een gevolg is van toegenomen multi-problematiek, de transitie waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn geworden voor de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet, de veranderende visie en maatschappelijke veranderingen die dit heeft teweeggebracht (denk aan de verwachting dat mensen meer zelfredzaam moeten zijn, beroep moeten doen op het sociaal netwerk en (langer) zelfstandig thuis wonen).

In 2023 bracht Movisie daarnaast het rapport *Sociaal werkers anno 2023* uit.¹⁶ Hierin wordt beschreven dat de sector sociaal werk al enige tijd te maken heeft met een tekort aan personeel door het vertrek van ervaren beroepskrachten en een tekort aan nieuwkomers (p.18). Meer dan de helft van de organisaties geeft aan dat er behoefte is aan meer ervaren medewerkers en hoger opgeleide professionals (pp. 19-20). De duale Ad Sociaal Werk van WA kan hierop inspelen, doordat studenten in de opleiding leren omgaan met complexere vraagstukken en bovendien gedurende hun opleiding in het werkveld leren en zo ervaring op doen.

VWS - Prognosemodel Zorg en Welzijn

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS, 2023) presenteert jaarlijks arbeidsmarktprognoses voor de branche zorg en welzijn (breed) en onderliggende branches, zoals sociaal werk.¹⁷ De meest recente prognoses reiken tot en met 2033. Deze prognoses tonen dat in 2033 zowel in de branche zorg en welzijn (breed) als in de onderliggende branche sociaal werk:

- de **arbeidsvraag** verder is toegenomen;
- het **arbeidsaanbod** verder achterop is geraakt;
- de **arbeidsmarktspanning** daardoor verder is opgelopen.

Afgestudeerden van de voorgenomen Ad Sociaal Werk kunnen in verschillende sectoren terecht komen, waaronder de sectoren sociaal werk, gehandicaptenzorg en geestelijke gezondheidszorg. In onderstaande tabel worden de arbeidsmarktspanningsindicatoren uit het Prognosemodel Zorg en Welzijn voor de verschillende sectoren/branches weergegeven.

¹⁵ [De stand van het sociaal werk in Nederland | Movisie](#)

¹⁶ [Sociaal-werkers-anno-2023.pdf \(movisie.nl\)](#)

¹⁷ [Stories Dashboard - 12. Sociaal werk - Nederland \(databank.nl\)](#)

Tabel 6 – Arbeidsmarktspanningsindicator¹⁸ per relevante branche (VWS, 2023)

Branche	Regio	2023	2033
Sociaal Werk	Nederland	266	724
	Flevoland	244	746
	Gooi- en Vechtstreek	343	727
	Amersfoort	281	789
Geestelijke gezondheidszorg	Nederland	196	262
	Flevoland	191	269
	Gooi- en Vechtstreek	291	337
	Amersfoort	227	317
Gehandicaptenzorg	Nederland	252	728
	Flevoland	222	744
	Gooi- en Vechtstreek	335	787
	Amersfoort	296	795

In tabel 6 is te zien dat, zowel landelijk als in de regio van de voorgenomen opleiding, de arbeidsmarkt in 2023 al als zeer krap kan worden getypeerd en deze naar 2033 aanmerkelijk krappere wordt. Dit wijst de komende jaren in toenemende mate op een landelijke en regionale arbeidsmarktbehoefte aan opgeleiden van de voorgenomen Ad Sociaal Werk.

8.5 Maatschappelijke behoefte

In deze paragraaf gaan we verder in op het belang van de duale Ad-opleiding Sociaal Werk aan WA. De introductie van de duale variant kan bijdragen aan het verzorgen van passend onderwijs voor een andere doelgroep: de doorstromende mbo'er. Op deze manier kan de instroom in het sociale werk worden bevorderd en de tekorten worden verminderd. Daarnaast zijn er een aantal ontwikkelingen die leiden tot maatschappelijke behoeften die van (grote) invloed zijn op de arbeidsmarktbehoefte aan duale Ad-geschoolde sociaal werkers. Hieronder gaan we in op deze ontwikkelingen die het flexibiliseren van het onderwijs en het aanbieden van duale trajecten (in het sociaal werk) benadrukken.

Duaal onderwijs – het belang van flexibel onderwijs

Het Ministerie van OCW pleit er sinds enkele jaren voor dat *'hogeschole en universiteiten onderwijs verzorgen dat past bij de wensen en behoeften van studenten én werkenden.*' (Kamerbrief, 2019, p.6¹⁹). Ook in recentere bronnen zien we de aandacht voor flexibeler onderwijs: *"Maak het voor werkenden en werkzoekenden aantrekkelijker om een opleiding te gaan volgen. En zorg ervoor dat ze eerder aan de slag kunnen in bijvoorbeeld tekortsectoren als het onderwijs, de techniek en de zorg."* (Rijksoverheid, 2023²⁰).

Daarbij verandert de huidige arbeidsmarkt door beroepen die in een hoog tempo veranderen.²¹ Om in te kunnen spelen op deze veranderingen en op onderwijs dat past bij de wensen en behoeften van studenten en werkenden, is flexibilisering van het hbo-onderwijs van belang, zoals het aanbieden van duaal onderwijs.

"Niet alleen zijn aanpassingen nodig vanwege de noodzaak onderwijs, praktijk en onderzoek beter te vervlechten om antwoorden te geven op die grote uitdagingen. Ook vanuit het perspectief van structurele krapte en de noodzaak oplossingen te vinden voor de arbeidsmarkttekorten acht de commissie het noodzakelijk de samenwerking met de praktijk te versterken. De commissie adviseert daarom te streven naar een stevige groei van het duale onderwijs." (p.57)

Ook de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)²² wijst op de groeiende behoefte aan flexibiliteit in het onderwijs (p.19). Daarbij valt het volgens de OESO op dat *'In een*

¹⁸ Bij een waarde tot 10 geldt de kwalificatie "(zeer) ruim", bij 10 tot 30 "gemiddeld", bij 30 tot 100 "krap" en bij 100 of meer "zeer krap".

¹⁹ [v125cx1r95wr.pdf \(eerstekamer.nl\)](#)

²⁰ [Opleiding volgen aantrekkelijker door flexibele leerroutes | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)

²¹ [085_064 FOCUS OP PROFESSIE DEF WEB.pdf \(vereniginghogeschole.nl\)](#)

²² [Strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)

internationale vergelijking van het hoger onderwijs (...) het bekostigd hoger onderwijs nog te weinig gericht is op werkenden. (p.20).

Tevens past de flexibilisering van onderwijs binnen het doel van de MBO Raad, de Vereniging Hogescholen en Universiteiten van Nederland²³ het publiek stelsel uit te bouwen met het oog op 'Een Leven Lang Ontwikkelen voor Iedereen' (MBO Raad, VH, UNL, 2020²⁴). Het aanbieden van een duale opleiding Sociaal Werk sluit aan bij het creëren en uitbreiden van het aanbod.

De beoogde opleiding sluit aan op de ontwikkeling van het flexibiliseren van het onderwijs. De duale variant kan (deels) een oplossing zijn voor het structurele tekort aan sociaal werkers wanneer de Ad Sociaal Werk aantrekkelijker is voor (jongere) studenten die ervoor kiezen om na het mbo door te studeren en dit willen (of moeten) combineren met werk.

Belang duale trajecten - Sociaal in Beweging

Het verkenningsrapport Sociaal in beweging van de verkenningscommissie Hogere Sociale Studies schetst een beeld van recente ontwikkelingen in het werkveld van sociaal professionals.²⁵ Diverse ontwikkelingen zorgen voor toenemende druk op de onderlinge solidariteit in de samenleving. Dit schept een groeiende behoefte aan sociaal werkers, die vanuit hun professie sociale ondersteuning kunnen bieden aan kwetsbare mensen. Er is momenteel echter een tekort aan arbeidskrachten in de sociale sector en er wordt een toenemend tekort verwacht volgens het prognosemodel van het Onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn in de periode 2021-2023 (p. 58). Dit vraagt volgens de Vereniging Hogescholen om verschillende vormen van onderwijs om tegemoet te komen aan de behoeften van verschillende doelgroepen.

"De verschillende contexten en uitgangspunten vragen een diversiteit aan leerarrangementen. Het gaat om het verzorgen van onderwijs in verschillende vormen waarin wordt aangesloten op de kenmerken en behoeften van alle doelgroepen, van initiële jongere studenten tot ervaringsdeskundigen en van werkende en werkzoekende volwassenen tot zelfstandigen." (p.61)

De verkenningscommissie adviseert daarnaast nadrukkelijk een horizontale en verticale uitbouw van de opleidingskolom en pleit voor meer waardering voor Ad-opleidingen:

"6 Bouw de opleidingskolom horizontaal en verticaal verder uit en faciliteer de instroom, zijinstroom en doorstroom. Houd hierbij rekening met diversiteit en inclusie.
– *Waardeer de associate degrees verder en zorg voor passende taken en functies voor sociaal werkers met een AD.*
– *Faciliteer duale leer-werk trajecten voor studenten, werkenden en zelfstandigen."* (p.70)

De beoogde opleiding speelt op deze ontwikkelingen in doordat het tegemoetkomt aan de behoefte van doorstromende mbo'ers. Met het aanbieden van een duale Ad Sociaal Werk wordt ook voor doorstromende mbo'ers een passende opleiding aangeboden aan WA, waardoor de instroom wordt bevorderd en wordt bijgedragen aan het verminderen van tekorten in het sociaal werk.

Belang duale trajecten – Toekomstagenda

De samenwerkende partijen uit het programma Volwaardig leven (Wlz) hebben de Toekomstagenda Zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking opgesteld.²⁶ Het doel van de agenda is het inclusiever maken van de samenleving door het bieden van zorg en ondersteuning aan mensen die dat nodig hebben.

De gehandicaptenzorg is een van de sectoren waar afgestudeerden van de Ad Sociaal Werk terecht kunnen komen. In het rapport wordt beschreven dat er in deze sector toenemende arbeidsmarkttekorten zijn (p.25). Een van de acties om de instroom te vergroten is het beschikbaar maken van duale trajecten:

"Goede incompany-arrangementen stimuleren en duale trajecten mogelijk maken;" (p.26)

²³ Vereniging van Universiteiten (VSNU) heeft een nieuwe naam: Universiteiten van Nederland (UNL).

²⁴ [Leven lang ontwikkelen door persoonlijk leerrecht per jaar | MBO Raad](#)

²⁵ [Sociaal in beweging - Advies verkenningscie. HSS - def.pdf \(vereniginghogescholen.nl\)](#)

²⁶ [Rijksoverheid \(2021\): Toekomstagenda: zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking](#)

De voorgenomen opleiding speelt in op deze actie om de instroom te verhogen en zo de arbeidsmarkttekorten tegen te gaan.

Belang duale trajecten – regio Flevoland

In de Human Capital Agenda Zorg en Welzijn Flevoland (HCA ZWF) wordt beschreven dat in Flevoland de instroom in zorg en welzijn onvoldoende is om de uitstroom op te vangen, de arbeidsmarkttekorten nemen daardoor in de toekomst toe.²⁷ In het HCA ZWF wordt het doel gesteld om in te zetten op het vergroten van de instroom. Hierbij wordt onder andere ingezet op het enthousiasmeren van jongeren voor een opleiding en het aanbieden van extra leerwerkplekken (p.12).

Uit deze agenda volgt een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de Ad Sociaal werk. De beoogde duale opleiding kan bijdragen aan een toename van het aantal studenten doordat de duale vorm interessant is voor jongere, doorstromende mbo'ers die naast het leren willen werken en daarbij meer begeleiding en sturing willen dan de deeltijdvariant hen kan bieden.

Belang doorstroombaan

De duale Ad Sociaal Werk kan zorgen voor een grotere doorstroom vanuit het mbo en als alternatief dienen voor studenten uit het overige hoger onderwijs. Volgens de factsheet Associate degree-opleidingen 2017-2021 van de Inspectie van het Onderwijs was in 2021 58% van de instromende studenten in Ad-opleidingen nieuw in het hoger onderwijs. Hiervan is 76% afkomstig uit het mbo.²⁸ Naast de nieuwe instromers in het hoger onderwijs, is het aandeel instromers in de Ad-opleidingen die eerder al in het hoger onderwijs hebben gestudeerd 42%.

ResearchNed concludeert in het onderzoeksrapport 'Dalende instroom mbo-hbo' (2020) dat een steeds kleiner deel van de mbo-studenten doorstroomt naar het hbo.²⁹ Bovendien liggen de uitval en 'studie-switch' in het eerste hbo-jaar hoger onder deelnemers afkomstig van het mbo, dan van het havo/vwo. Ook zijn deze uitval en switch onder mbo-gediplomeerden harder gestegen. Van alle mbo-gediplomeerden behaalt gemiddeld 45% na vijf jaar een hbo-diploma. Studiezwaarte en moeite met de stap zijn veelvoorkomende uitvalredenen. Het onderzoek geeft eveneens diverse factoren die de doorstroom juist kunnen bevorderen. De aansluiting tussen mbo en hbo dient te worden verbeterd en het hbo dient meer opleidingen met een kortere studieduur aan te bieden. In deze factoren zien we de toegevoegde waarde van de tweejarige en praktijkgerichte Ad Sociaal werk. Een Ad kan de doorstroom tussen mbo en hbo verbeteren, zoals aansluitend verduidelijkt wordt.

In de Strategische Agenda 'Professionals voor morgen 2019-2023' van Vereniging Hogescholen (2019) wordt eveneens het belang onderstreept van het verder bevorderen van de doorstroom van mbo naar hbo.³⁰ Vereniging Hogescholen benadrukt het belang van het besteden van "extra aandacht aan een andere, meer praktijkgerichte, manier van leren van mbo-studenten in de eerste periode van het hbo, en de verdere ontwikkeling van Ad-opleidingen" (p.10). In het 'Convenant Doorstroom Mbo-Hbo' legt de Vereniging Hogescholen daarom met de MBO Raad (Vereniging Hogescholen & MBO Raad, 2019) vast dat zij "zich samen zullen inspannen voor een eerlijke kans voor iedere student met een mbo-4-diploma die de ambitie heeft om een hbo-opleiding af te ronden" (p.1). Deze strategische agenda benadrukt eveneens het belang van het versterken van regionale samenwerkingsverbanden:

"Verantwoordelijkheid nemen voor grote tekorten op de arbeidsmarkt en daarop sturen in het onderwijs, tegelijkertijd rekening houdend met keuzevrijheid en het in stand houden van de emancipatiefunctie van het hbo is een uitdagende opdracht voor hogescholen. [...] Dit moet regionaal worden ingekleurd samen met de werkgevers, regionale partners en gericht op de maatschappelijke vraagstukken die in de regio spelen." (p.13)

²⁷ [HCA2021_agenda_DEF-1.pdf \(hcazwf.nl\)](#)

²⁸ [Factsheet Associate degree-opleidingen 2017-2021 | Publicatie | Inspectie van het onderwijs \(onderwijsinspectie.nl\)](#)

²⁹ [MBOHBOANALYSE \(2020\) \(researchned.nl\)](#)

³⁰ [Professionals voor morgen - strategische agenda Vereniging Hogescholen 2019-2023.pdf \(vereniginghogescholen.nl\)](#)

8.6 Samenvattend

Voor de arbeidsmarktbehoefte komen de volgende belangrijkste resultaten naar voren:

- Een jaarlijkse behoefte aan nieuwe medewerkers met een Ad Sociaal Werk van minimaal 51 tot maximaal 118 nieuwe medewerkers, blijktens de arbeidsmarktenquête.
- Een gunstig beeld voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding volgens werkgevers, blijktens de interviews. Uit de interviews blijkt, conservatief geteld, een jaarlijkse behoefte van ongeveer 35 nieuwe medewerkers met een Ad Sociaal Werk.
- Een landelijk en regionaal groeiend arbeidsmarkttekort aan sociaal werkers, blijktens de interviews met werkgevers en de analyse van (maatschappelijke) bronnen.
- Het belang van het faciliteren van meer instroom in de zorg en welzijnssector om arbeidsmarkttekorten te verminderen, waarbij de duale variant een waardevolle toevoeging kan zijn om de doorstroom vanuit het mbo te verhogen.

9 Noodzaak tot start nieuwe opleiding (art. 6 lid 1 sub b in samenhang met lid 3)

Deze paragraaf onderbouwt de *noodzaak* voor de aangevraagde opleiding. Conform de regeling macrodoelmatigheid behandelen we achtereenvolgens waarom de opleiding een **noodzakelijke aanvulling** op het opleidingsaanbod is, die **onmogelijk via het bestaande aanbod** kan worden vormgegeven, en **geen negatieve spreidingsgevolgen** heeft voor dit aanbod.

9.1 Noodzakelijke aanvulling

De duale variant van de Ad Sociaal Werk bij Windesheim Almere is een noodzakelijke aanvulling op het bestaande aanbod zowel vanuit het perspectief van studenten als van regionale werkgevers.

WA ziet dat studenten die ervoor kiezen om na het mbo door te studeren, studeren en werken willen combineren. Vaak hebben zij al een relevante baan. Voor hen is een voltijdopleiding dan ook niet geschikt. Daarnaast merkt WA op dat deze doorstromende mbo'ers vaak jonger zijn dan werkenden (de doelgroep van de bestaande deeltijdopleiding van WA) en baat hebben bij meer structuur en begeleiding dan de bestaande deeltijdopleiding kan bieden. De duale variant van de Ad Sociaal Werk is dan ook een noodzakelijke aanvulling op het bestaande aanbod van WA om tegemoet te komen aan de behoeften van de doorstromende mbo'ers in haar verzorgingsgebied en bij te dragen aan het studiesucces van deze studenten. Gezien de grote krapte op de arbeidsmarkt voor sociaal werkers en de toename in complexe taken, is het extra van belang dat de opleiding goed aansluit bij de behoeften van de studenten. De duale Ad Sociaal Werk aan WA kan dus zorgen voor een hogere instroom en uitval beperken.

Daarnaast is de duale Ad Sociaal Werk ook van belang voor regionale werkgevers. Zij hebben te maken met arbeidsmarkttekorten, die naar verwachting nog langere tijd zullen aanhouden. Studenten die ervoor kiezen om na het mbo door te studeren hebben vaak al een relevante werkplek. Werkgevers hebben er belang bij dat deze studenten – met de juiste begeleiding – al tijdens hun studie een bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van het tekort aan werknemers in het sociale werk. In de arbeidsmarktenquête (zie ook 8.2) zagen we al dat regionale werkgevers het belangrijk vinden dat studenten werken en leren kunnen combineren om tijdens de opleiding al inzetbaar te zijn. De bevroagde werkgevers denken daarbij dat studenten de studie vaker zullen afmaken wanneer de duale variant wordt aangeboden. Met de duale vorm kunnen studenten gelijk beginnen in het werkveld en kan daarnaast het onderwijs beter worden afgestemd op de beroepspraktijk.

WA benadrukt het belang van het aanbieden van zowel een duale als deeltijdvariant van de Ad Sociaal Werk. De deeltijdvariant Ad Sociaal Werk blijft nodig om aan te sluiten op de wensen van werkenden en hen de mogelijkheid te bieden om zich op te scholen. Deze doelgroep verschilt van die van de duale variant, werkenden hebben doorgaans minder begeleiding nodig en kunnen juist behoefte hebben aan de vrijheid van de deeltijdopleiding. De varianten zijn geschikt voor een andere doelgroep waardoor zij

niet concurreren en samen kunnen zorgen voor een grotere instroom in de Ad Sociaal Werk, wat van belang is om de tekorten in het sociaal werk tegen te gaan.

De programmaliijn Leren en Werken van de gemeente Almere onderstreept het belang van beide varianten: *“Onderwijs-arbeidsmarkt en leven lang ontwikkelen: In het Almeerse onderwijs kun je doorstromen en een leven lang ontwikkelen.”*³¹ De duale variant draagt bij aan de ambitie om goede doorstroommogelijkheden voor studenten in de regio te verzorgen.

9.2 Onmogelijk via het bestaande aanbod

De duale vorm is vanwege de opzet en de combinatie van werken en leren een noodzakelijke toevoeging aan het aanbod. Het is niet mogelijk om de voorgenomen opleiding onder te brengen in het bestaande aanbod van WA, doordat de mate van structuur en begeleiding van de beoogde duale variant niet mogelijk is binnen de deeltijdsvariant.

Daarnaast is er in het verzorgingsgebied van WA geen andere instelling met een duale Ad Sociaal Werk die zich richt op de vraagstukken in Almere/Flevoland. Hierdoor kan de vernieuwing tevens niet binnen het bestaande aanbod van andere instellingen worden vormgegeven.

9.3 Geen negatieve spreidingsgevolgen

De verwachting is dat de duale Ad Sociaal Werk aan WA weinig negatieve spreidingsgevolgen zal hebben voor het bestaande aanbod. Ten eerste zien we bij zowel de duale, deeltijd als voltijd Sociaal Werk-opleidingen een sterke stijging in de instroom (zie par. 6.2). Ten tweede is de verwachting dat de duale variant een (deels) andere instroomgroep trekt door de grotere mate van structuur en begeleiding. Daarbij is er in de regio geen duale Ad-opleiding Sociaal Werk.

10 Aansluiting instellingsprofiel (art. 6 lid 1 sub b in samenhang met lid 4)

In Almere woont een relatief grote groep eerste generatiestudenten.³² Kenmerkend voor deze studentengroep is dat zij meer belemmeringen ervaren bij het starten en volhouden van een studie. Voorbeelden van belemmeringen zijn stress door het ontbreken van steun, alles zelf moeten uitzoeken en beslissen, verplichtingen die ze thuis hebben en/of te lage of hoge verwachtingen van hun ouders (pp.64-65). Een van de belangrijkste redenen voor de aanvraag van de duale Ad Sociaal Werk is dat Windesheim Almere merkt dat in de huidige deeltijdvorm van de opleiding studenten meer begeleiding en ondersteuning nodig hebben. De beoogde duale opleiding biedt studenten de mogelijkheid om werken en studeren te combineren mét betere begeleiding en ondersteuning. De toevoeging van de duale vorm sluit goed aan bij de ambitie van beschreven in het Instellingsplan 2023-2028 van Windesheim om *“maximaal aan te sluiten bij de vraag van studenten, medewerkers en professionals van bedrijven en instellingen”* (p.15)³³.

De beoogde opleiding sluit daarnaast ook goed aan bij de ontwikkelingen in het domein Flevoland, die mede de basis vormen van de ambities. Binnen het domein Flevoland spelen tekorten in de zorg een rol. Een van de ambities luidt dan ook: *“samen met onze omgeving versnellen we transities in de samenleving”* (p.9). De leer-werkvorm die centraal staat bij de duale Ad Sociaal Werk, in combinatie met de theoretische kennis en praktische vaardigheden, maakt dat de beoogde opleiding inspeelt op vraagstukken in de samenleving.

De dichtstbijzijnde instellingen met verwant bekostigd aanbod zijn Hogeschool Utrecht en Hogeschool van Amsterdam. Hoewel Hogeschool Utrecht ook het flexibiliseren van het onderwijs als een van de speerpunten noemt, ligt de focus van de Hogeschool Utrecht op de eigen regio.³⁴ Dit geldt tevens voor de Hogeschool van Amsterdam, die reeds een duale variant heeft, maar zich richt op *“impact op de ontwikkeling van de metropoolregio Amsterdam”*.³⁵ Hoewel Almere ook te maken heeft met

³¹ [Leren en Werken - Almere 2.0 \(almere20.nl\)](https://www.almere.nl/onderwijs/leren-en-werken)

³² [EERSTEGENERATIESTUDENTEN: EEN GROEP APART? - Journal of Social Intervention: Theory and Practice \(journalofsocialintervention.org\)](https://www.journalofsocialintervention.org/)

³³ [Dichterbij - Instellingsplan 2023-2028 \(windesheim.nl\)](https://www.windesheim.nl/instellingsplan-2023-2028)

³⁴ [HU in 2026 – HU Ontwikkelt](https://www.hu.nl/2026)

³⁵ [De HvA visie 2018: student, kennisinstelling, samenwerken. Amsterdam - HvA](https://www.hva.nl/visie-2018)

grootstedelijke problematiek, zijn de vraagstukken in Almere uniek doordat er ook sprake is van 'new town' problematiek en de aanhoudende groei die de stad doormaakt.³⁶ Om deze problematiek aan te pakken is het van belang om studenten in de regio op te leiden en te behouden. Daarnaast gaan de studenten bij de duale variant van WA twee dagen per week naar school (versus één dag per week bij de HvA), zo krijgen zij meer begeleiding die zo specifiek nodig is voor de groep studenten in de regio Almere.

11 RIO- en ISCED-indeling³⁷

Voor de Ad Sociaal Werk is de RIO code 80140.

De bestaande opleiding valt binnen deze sector en is onder deze code ingedeeld.

De ISCED Code voor de Ad Sociaal Werk is 92303, met hetzelfde argument.

12 Afstemming (art. 4 lid 3)

Windesheim Almere biedt de Ad Sociaal Werk reeds in deeltijdvorm aan en is actief deelnemer aan het Landelijk Opleidingsoverleg Ad Sociaal Werk. In dit overleg wordt actief samenwerking gezocht tussen de hogescholen met als doel om kwalitatief goed onderwijs te kunnen bieden en de Ad een duidelijke plek te geven in zowel het functiehuis als het studielandschap. In het Landelijk Opleidingsoverleg is opgemerkt en herkend dat de doelgroep van de deeltijdopleiding verandert en steeds jonger wordt. Binnen het overleg wordt aangemoedigd dat er passende onderwijsvarianten worden aangeboden om deze groep studenten zo goed mogelijk te kunnen opleiden. In dat kader is in september 2024 medegedeeld dat Windesheim Almere voornemens is een Ad Sociaal Werk in een duale variant aan te bieden, naast de reeds lopende deeltijdvariant. Windesheim heeft hierop geen reacties ontvangen.

³⁶ [De sociale staat van Almere | Almere](#)

³⁷ RIO is de vervanger van het Croho; de ISCED-indeling is optioneel

Bronnenlijst

Online vindbare bronnen

[085_064_FOCUS_OP_PROFESSIE_DEF_WEB.pdf \(vereniginghogescholen.nl\)](#)
[Arbeidsmarktpeiling-2024-sociaal-werk-verwachtingen.pdf \(sociaalwerk-werkt.nl\)](#)
[Dashboard Spanningsindicator \(werk.nl\)](#)
[De HvA visie 2018: student, kennisinstelling, samenwerken, Amsterdam - HvA](#)
[De sociale staat van Almere | Almere](#)
[De stand van het sociaal werk in Nederland | Movisie](#)
[Dichterbij - Instellingsplan 2023-2028 \(windesheim.nl\)](#)
[EERSTEGENERATIESTUDENTEN: EEN GROEP APART? - Journal of Social Intervention: Theory and Practice \(journalsi.org\)](#)
[Factsheet Associate degree-opleidingen 2017-2021 | Publicatie | Inspectie van het onderwijs \(onderwijsinspectie.nl\)](#)
[HCA2021_agenda_DEF-1.pdf \(hcazwf.nl\)](#)
[HU in 2026 – HU Ontwikkelt](#)
[Inschrijvingen eerstejaars hbo - Hoger onderwijs - DUO Open Onderwijsdata](#)
[Landelijk opleidingsprofiel Ad Sociaal Werk \(vereniginghogescholen.nl\)](#)
[Landelijk opleidingsprofiel Ad Sociaal Werk \(vereniginghogescholen.nl\)](#)
[Leren en Werken - Almere 2.0 \(almere20.nl\)](#)
[Leven lang ontwikkelen door persoonlijk leerrecht per jaar | MBO Raad](#)
[MBOHBOANALYSE \(2020\) \(researchned.nl\)](#)
[Opleiding volgen aantrekkelijker door flexibele leerroutes | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)
[Professionals voor morgen - strategische agenda Vereniging Hogescholen 2019-2023.pdf \(vereniginghogescholen.nl\)](#)
[Rijksoverheid \(2021\): Toekomstagenda: zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking](#)
[roastatistics.shinyapps.io/AlStot2028/](#)
[Sociaal werk, Jeugdzorg en Kinderopvang in beeld](#)
[Sociaal in beweging - Advies verkenningssc. HSS - def..pdf \(vereniginghogescholen.nl\)](#)
[Sociaal-werkers-anno-2023.pdf \(movisie.nl\)](#)
[Stories Dashboard - 12. Sociaal werk - Nederland \(databank.nl\)](#)
[Strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)
[vl25cx1r95wr.pdf \(eerstekamer.nl\)](#)
[website CDHO.](#)

Bijlagen

Bijlage 1 – Instroomrapportage Ad SW (Duaal) – Windesheim Almere.pdf
Bijlage 2 – Bijlagerapportage instroom Ad SW (Duaal) – Windesheim Almere.pdf
Bijlage 3 – Rapportage interviews met werkveld Ad SW (Duaal) – Windesheim Almere.pdf
Bijlage 4 – Uitstroomrapportage AS SW (Duaal) – Windesheim Almere.pdf
Bijlage 5 – Gespreksverslagen interviews As SW (Duaal) – Windesheim Almere.pdf
Bijlage 6 – Bijlagenrapportage uitstroom As SW (Duaal) – Windesheim Almere.pdf
Bijlage 7 – Rapportage deskresearch Ad Sociaal Werk (Duaal) – Windesheim Almere.pdf